

In de schijnwerper

Ook deze keer hebben wij deze rubriek helaas moeten laten schieten. De redactie zuigt natuurlijk heel wat onzin uit zijn duim, maar om nou helemaal ongegrond een verhaal neer te pleuren, gaat zelfs ons te ver. Onze redatieverzekering dekt wel juridische kosten, maar krachtens clause 12 sub 1, wordt er een uitzondering gemaakt voor keiharde laster. Dus normaal schuwen we de wat dunne lijn tussen waarheid en fictie niet zo, maar als het geld kan gaan kosten, zijn we uiteraard snel met de Noorderzon vertrokken.

Havennieuws

Vertrek

Over met de Noorderzon gesproken, een groot aantal Oosterhavenwinterliggers zijn er tussen uit gepiept. Sommige met zeer stille trom (de Festina Lente heeft zelfs gepeddeld om maar geen aandacht te trekken), anderen met licht stille trom, maar toch nog gespot door Jonkie (wat ons verbaasde, want we hadden de indruk

dat ie meestal onderdeks achter de buis gespijkerd zit "natuurfilms" te kijken). De Alexanders zijn er ook tussen uit gepiept, (overigens gaan we de jonge Alexander nog terug zien, want we hebben van Rene (van de Jasperina) begrepen dat ie last heeft van zijn schroefas. Dus zijn plan van aanpak is om Ketelbinkie te charteren voor een ketel thee en m dan te laten sturen naar Garnwerd, terwijl hijzelf zich in de bakskist vouwt om aldaar de schroefas danwel linksom danwel rechtsom te laten draaien). De haven laat een diepe stilte achter, maar hopelijk blijft vooral Sr. actief met allerlei foto's van menselijke inspanningen vanachter, zal ik maar zeggen.

Afijn, de haven wordt leger en leger en in het weekend worden de plekken weer opgevuld met passanten.

Christa loopt handenwrijvend, met eurotekentjes in haar ogen en een pinapparaat op de heup heen en weer effe lekker 1.7 EUR of zo de strekkende meter (altijd naar je toe rekenen) te incasseren.

Havenborrel

Eindelijk was het dan zo ver! Op initiatief van Klaas-Jan (Grand Boys) werd de havenborrel georganiseerd.

Om exact 1600 uur op de bewuste dag, was Uw trouwe verslaggever uiteraard ter plekke. Er gebeurde niets.

Maar het duurde niet lang. Je moest weliswaar je eigen eten en drinken meenemen, maar er was ook een belofte van kaas en worst en dat was gratis, enfin, je kent het havenvolk, dus het pleintje stroomde al snel vol. De fotograaf had kennelijk ook snel korte metten gemaakt van zijn of haar eigen

voorraad, want het beeld is hier niet heel scherp. De stront waaide echter van de dijk, dus onze Havenmeesteres was zo goed niet, of zij bood haar eigen schamele woning aan. Het werd gelijk gezellig.

Er werd over en weer wat gebabbeld (en geroddeld, maar wij laten niets los) en allengs werd het gezelliger en gezelliger. Het weer klaarde op en het was zo gezellig, dat het havenvolk zich weer buiten dorste te vertonen.

Nog een biertje bij, polonaise en zo en toen

Het goede nieuws is dat de Stealth toch sowieso in onderhoud moest, dus eind goed, al goed

Tiny house

Zoals we weten is er nogal wat gedoe met adresvoering en natuurlijk de kosten van de ligplaats zelf. Gelukkig is er nu een oplossing. Tiny House, maar dan een beetje verder door getrokken.

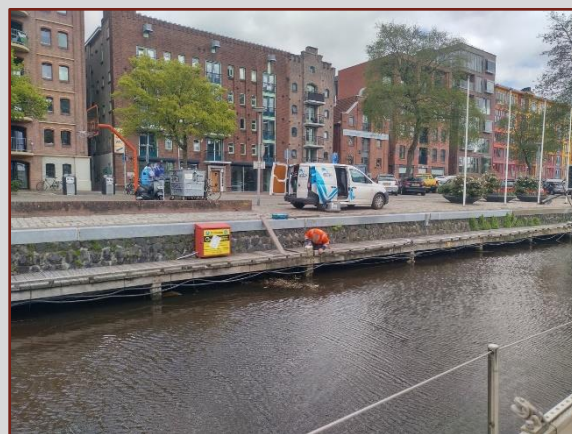

Nou is dit natuurlijk niet voor iedereen.

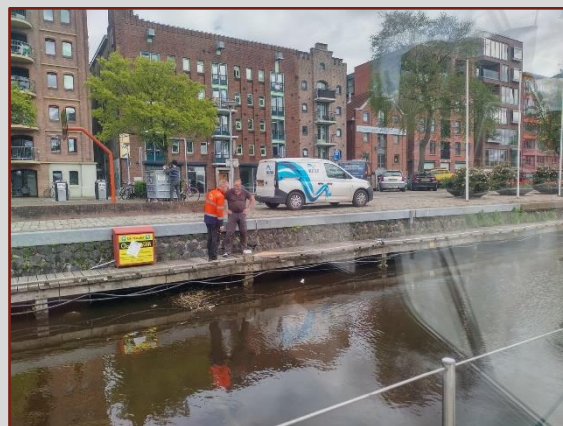
Die boom biedt van binnen waarschijnlijk wel wat ruimte, maar toch, dit is waarschijnlijk meer iets voor het formaat havenvolk wat nog een douchehokje samen weet te delen. Wel heb je dan je eigen briefadres.

Politienieuws

Het was weer eens raak! Via de WhatsApp melde Roel van de Zen dat er twee heren aan boord waren geweest die zich vergist hadden in mijn en dijn en dientengevolge zich eigenaar hadden gemaakt van een aantal zaken. Deze keer echt naar, want het ging om elektronica en bankpasjes. Het tuig is notabene gepakt via de camera van de ATM (hoe dom kun je zijn), maar Roel kreeg niets terug. En het wordt nog erger. Hieronder zie je iemand bezig om op klaarlichte dag de hele steiger te stelen.

Nou is het een inruiltje want het hele zootje gaat er aan het eind van dit seizoen er uit, maar toch, de brutaliteit. Overigens had deze dief wel hulp van een insider, namelijk de deputy havenmeester.

Het geheim van de watersportwinkel onthuld

Al vele maanden houdt de toekomst van de voormalige watersportwinkel ons bezig. Wat komt er voor in de plaats? Iets wat de haven ten goede komt? Of wellicht een opslagplaats voor het pannenkoekenschip? Gelukkig wisten Uw keiharde reporters de waarheid te achterhalen. Het was niet makkelijk, want vele weken achter elkaar hulde de locatie zich in stilzwijgen.

Maar Uw reporter is niet alleen reporter, maar ook havenvolk, dus een breekijzer was gauw gevonden en bood uitkomst.

Wat we ontdekten ging zelfs onze fantasie te boven. Je kent die films wel, waar Indiana Jones of zo, één

of ander catacombe in loopt en dan een fakkel aan steekt en dan zijn daar rijen en rijen en rijen van stellages met waardevolle spullen.

Nou, zo voelden wij ons toen wij daar naar binnen keken (het pand is verassend veel groter van binnen dan het oog doet vermoeden van buiten):

Malle Pietje en haar side kick Paula, je weet wel die van dat waterschandaal vorige maand, hebben duidelijk een enorme professionaliseringslag gemaakt.

Prijsvraag: welke boot is dit?

We geven alvast een hint: in 2022 werd dit 92.5 meter lange jacht met zwembad in Kroatië aan de ketting gelegd.

Het wordt binnenkort door Toostwijk Auctions geveild. De koper zal volgens de NOS "een plek krijgen in de wereldgeschiedenis vanwege de politieke slag die hiermee aan Poetin wordt toegebracht". Gerucht gaat dat het naast het Pannenkoekenschip komt te liggen. Gezien de prijs van wasmuntjes (een whopping 6 EUR per munt, jawell!) ra, ra van wie dit schip wordt?

Knopen en steken

Ontknoping

Wat is dit? Het is iets wat in de knoop zit, uit de knoop halen. Logisch toch?

Behalve radicaal-Gordiaans zijn er zeker drie manieren om een knoop los te maken.

1. met de hand **ontknopen**. Zoals bij de paalsteek, een ideale knoop die, hoe strak hij ook is aangetrokken zonder inspanning altijd weer is los te maken.
2. door er (te) hard aan te trekken, zoals bij de mastworp, een andere simpele knoop, die helaas vrij makkelijk kan slippen.
3. door te wachten tot het vanzelf gaat. Van dat laatste is de schoenveter het beste voorbeeld.

Het is een even ergerlijk als ongrijpbaar verschijnsel, dat - zit u klaar, fact-checkers? - wel moest leiden tot de uitvinding van de Croc.

BOCHT DER ZUCHTEN

Verstoep ergens tussen Forum en Ikea ligt bij de haven de Bocht van Guinea.

Het Oosterhavenscheepsvolk weet het feilloos te vinden: het straatje dat zich uitstrekt, zonder bocht, van Damsterdiep tot Lijnbaanstraat.

Op zoek naar de herkomst van de uitheemse naam stuiten we op iets bijzonders.

In hun *Sporen van het slavernijverleden van Groningen* verbinden de schrijfsters de Bocht van Guinea met 'de bedrijvigheid van de West-Indische Compagnie'.

Vooraanstaande Groningers hebben 200 jaar lang geïnvesteerd in die *bedrijvigheid*. Dus in: slavenhandel en productie van koloniale waren met de zweep.

Op toplocaties in de stad staan nog steeds hun prachtpanden; op het Martiniekerkhof bijvoorbeeld het Feithhuis. Opeenvolgende Feith-generaties werden schatrijk van suikerplantages. H.O. Feith (1778-1849) stond kritisch tegenover slavenhouderij, maar na afschaffing ervan (1863) kreeg de familie evenzogoed van de regering een schadevergoeding van 300 gulden per slaaf. In totaal 37.800 gulden (= ongeveer € 420.000).

foto E. Folkers

Wastobbe en haringkar in Bocht van Guinea ca.1955.

Binnenshuis maakt krapte wasdrogen lastig.

WAT IS IN VREDESNAAM DE RELATIE TUSSEN DE STADSPALEIZEN EN EEN ONOOGLIJK STRAATJE?

Beware, beware

Het wingewest van de W.I.C. was **de Slavenkust** aan de **Baai van Benin**. Deze baai is het noordelijk deel van de *Golf van Guinea* in West-Afrika.

De forten/handelsposten van de W.I.C. stonden in Togo, Benin, Nigeria en op het eiland Sao Tomé. De handelswaar: slaafgemaakten.

Het normale beeld daar was: een handjevol koortsige witten die duizenden zwarten, geketend in toom hielden. De kusten waren bepaald geen recreatieoorden. Daarvan getuigen nautische gezegden en shanty-teksten:

*Beware, beware the Bight of Benin,
for few come out though many go in.*

Op deze loftuiting waren varianten, zoals dit couplet uit een matrozenlied:

Oh, sailor beware of the Bight o' Benin.

There's one 'as comes out for a hundred goes in.

Deze doemdenkerij staat los van overlijdenspercentages onder de slaafgemaakten.

Kolonisten constateerden dat Afrikanen immuun leken voor lokale ziekten, zoals pest, tyfus, cholera, malaria, zwartwaterkoorts en knokkelkoorts.

Europeanen troffen het wat minder.

In 1599 bijvoorbeeld probeerden Nederlanders een suikeronderneming op te zetten op het eiland Principe. Binnen een half jaar was meer dan 80% van de groep ter aarde besteld. Het jaar daarop deden Nederlanders een poging op Sao Tomé. Twee weken later waren er 1200 overleden, de rest vluchtte weg.

Zeevarende slavenhalers kregen als bonus ook nog te maken met wekenlang oponthoud bij uitvaren van de Golf. De vrachtschepen waren zwaar gebouwd en dwarsscheeps getuigd met razeilen. Plat voor het lapje deden ze het prima, maar optornen tegen de N.O. passaat met zo'n tuigage was tergend. '...few come out...'

In de schipperskwartieren in Nederland waren vanaf de 17de eeuw dranklokalen te ontwaren met de naam Bocht van Guinea, Bogd van Guné, Bogt van Guinee ed. Je vond die in Goes, Middelburg, Amersfoort, Leiden, Amsterdam (zelfs 3), Rotterdam, Franeker, Den Haag. Men noemde ze logementen of matrozenkroegen. De aanduiding *Golf van Guinee* was en is de taal van atlanten en zeekaarten. *Bocht* bekte beter aan boord.

Raar dat de matroos zijn borrel innam op de plek die verwees naar *Het graf van de blanke*, zeg maar 'troetelnaam' voor West-Afrika.

Maar dan lezen we dat in 1834 de militair F.F. Last, de Militaire Willemsorde ontving en wel in vredestand (!). Het is de hoogste onderscheiding. Het Koninklijk Besluit prees hem voor zijn dienst *ter Kuste van Guinea*.

Dienstdoen in extreem ongezonde situaties, als de Bocht van Guinea, strekt dus tot eenzelfde eer als heldendaden verricht aan het oorlogsfront. Een matroos kon er dus prat op gaan, er geweest te zijn.

Berucht was uitgegroeid tot *roemrucht*.

Rosse Bocht

Napluisen van oude straatnamen levert op: Bocht van Guinea ook oudere naam voor de Vishoek (de naam zeker afgeleid van die van een herberg). Echte Groningers kennen de Vishoek als rosse buurt.

Om de hoek aan de Noorderhaven lagen andere faciliteiten van de W.I.C.: de pakhuizen en aan de overkant de Compagnie-scheepswerf (nu Werfstraat).

Toch treffen we de Bocht op een kaart voor het eerst aan in 1866 op de Cholera-plattegrond. Op een andere plek. Het hierna afgebeelde deel van die kaart toont horizontaal in het midden: het Damsterdiep. Aan de zuidzijde ontbreken gangen of straten. Rechts is een dwinger (bolwerk) met een buurtje: de Bogt van Guinee.

Bogt van Guinee lag op een bolwerk. Op een kadasterkaart van 1832 komt dit buurtje ook voor, zonder naam. Vanaf 1876 worden de vestingwerken geslecht. Eemskanaal is vanaf 1866 in aanleg.

In 1880 zijn Eemskanaal en Oosterhaven inclusief pakhuizen gereed. De Lijnbaan werd van pad een straat. Op het noordoostelijk fundament van de dwinger bouwde men de Damsterkade. Gedeeltelijk op de ondergrond van de gesloopte huizenrij op de dwinger ontstonden de Oosterhavenstraat en, met behoud van de naam, de Bocht van Guinea.

Vaak ontstonden stegen bij een herberg. Na huizenbouw kreeg de straat dan de naam van de uitspanning. Bijvoorbeeld David-, Bare- en Brandenburgerstraat. Is de Bocht van Guinea ook die eer te beurt gevallen?

Een kroeg letterlijk op een uithoek is een optie. Veeleer zal de matroos na een afmattende reis voor zijn drank- en huidhonger bij de Vishoek zijn gaan stappen. Ofzo.

Bestevaer

Bestevaer is zijn kopij voor de bovenstaande editie, persoonlijk komen afleveren.

Groeten uit Lauwersoog: "Life on the Hard"

"Oosterhaven, Oosterhaven, Oosterhaven hier zeiljacht Zeezwaluw".

Een laatste winterse bijdrage van "Life on the hard"

De lente komt af en toe al even om de hoek kijken. Zelfs in het hoge noorden van Groningen. De temperatuur stijgt geleidelijk en de nachtvorst zit weer in haar zomerslaap. Helaas zien we de zon nog te weinig vindt de mand met viooltjes in de kuip, die eigenlijk te veel hemelwater krijgen.

Door deze weersomstandigheden kunnen we helaas nog geen datum noemen voor de tewaterlating van de Zeezwaluw. Het onderwaterschip staat er nog net zo bij als begin november 2023. Hoewel, ze is intussen wel een heel stuk droger is geworden door de wind die bijna 6 maanden lang, haar buik kietelde. We moeten dus nog even geduld hebben voor we echt de mouwen kunnen oprollen, de rollers en kwasten uit de kast komen en de potten verf gereed gezet kunnen worden.

Intussen is het in Jachthaven Noordergat een drukte van belang. Uit hun winterslaap gehaalde en glimmend gepoetste schepen worden één voor één vanuit de loods naar de kraan gereden en te water gelaten.

De trotse eigenaren varen hun scheepje daarna naar hun eigen plekje aan één van de lange steigers.

Maar ook bij de schepen op de kant in de buitenlucht, is het een komen en gaan van noeste

werkers die hun schip in weer en wind (en regen) proberen gereed te krijgen voor een mooie lange zomer op het water.

De gesloten rij opgebokte schepen krijgt langzaamaan het uiterlijk van een wisselend melkgebit.

Hier en daar vallen gaten in die rij doordat het ene na het andere schip voorzichtig uit de rij wordt getrokken om te water gelaten te worden. Het is dus weer druk aan het worden in ons onverwachte "winter"dorp.

Vlak voor Pasen start ook op het water een grote klus. Op een morgen vaart een groot groen schip met eigen hijskraan binnen, ze zijn ingehuurd om de klus te klaren.

In een ommezien worden de oude wankelsteigerdelen en de gammele houten palen door stevigere metalen versies ingewisseld. Daarnaast worden 3 vaste houten kopsteigers ontmanteld en vervangen door 3 mooie drijvende kunststof T-exemplaren.

Een op haar retour zijnde, houten drijvende steiger wordt vervangen door een mooie kunststoffen versie.

De werkzaamheden verlopen met speels gemak (zo lijkt het) en half april zijn de werkzaamheden zo goed als afgerond.

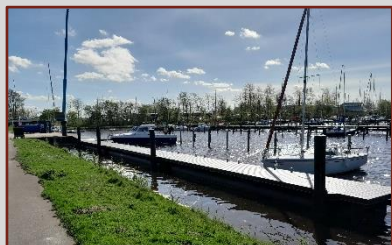
Drijvende steigers zijn zeker een aanwinst en ook nodig doordat het Lauwersmeer als water opslagbuffer voor het achterland gebruikt wordt tijdens veel regen.

Zodra het kan wordt dat vele overtollige water, bij eb naar de

Waddenzee gespuid. Het waterpeil in de haven wisselt daardoor

sterk en lijnen en landvasten kunnen te strak of te los komen te staan met nare gevolgen voor de schepen.

Voor ons is het de 3de keer dat we zien hoe steigers vervangen worden, de eerste 2x was dat in de Oosterhaven. En mogelijk dat we dat het komende najaar voor de 3de keer gaan zien bij het vervangen van de laatste serie steigers. Dan hopen we wel weer in het water te liggen en dat Christa voor de Zeezwaluw een winterplekje heeft.

"Over en sluiten, Zeezwaluw uit."
___/)_

Salade Niçoise

Het zomer-vaarseizoen staat voor de deur en uiteraard willen we dan ook een makkelijke, gezellige en kleurige maaltijd op tafel zetten. Liefst iets wat je in de kuip

kunt nuttigen met een verfrissend glas wijn.

Dat kan met deze salade prima. Je kan natuurlijk ook je eigen draai aan het geheel geven door ingrediënten die je toevallig niet aanboord hebt, te vervangen door andere die wel beschikbaar zijn.

Ingrediënten:

- 1 krop ijsbergsla
- 1 groene + 1 rode paprika

- 12 zwarte olijven (ontpit)
- 1 ui
- 2 harde eieren
- 1 bl. tonijn
- 8 ansjovis filets
- 2 eetl. gehakte peterselie
- 1 teentje knoflook
- 3 eetl. olijfolie of olie uit het tonijn blikje
- 1 eetl. azijn
- 2 gepelde tomaten
- Zout / peper

Bereidingswijze:

1. Verdeel de sla in repen en leg ze in een slakom,
2. Maak een dressing van de olie, azijn, gehakte knoflook, zout, peper en peterselie,
3. Meng de sla met de dressing en laat een uurtje op een koele plaats staan,
4. Snij ondertussen de paprika's in dunne repen, de tomaten en eieren in partjes, de ui in dunne (halve) ringen, de olijven in plakjes,
5. Werk de tonijn los met een vork en leg het in het midden van de sla,
6. Verdeel de ui rondom de tonijn en daarbovenop een ring van de rest van de ingrediënten.

Eet smakelijk!

Voor de cultuurbarbaren

Stilstaan verleden tijd
Vanmorgen horloge gepakt:
staat stil. Kapot.
Niks meer aan te doen.

Op het balkon gezeten.
Broodje kaas gegeten.
Poes gestreeld.
Geraniums water gegeven.

Radio aangezet. Gewenst
dat niet alleen mijn horloge
maar ook deze dag
stil zou blijven staan.

Gil van der Heyden

Woord van de redactie

Wat gaat de tijd toch snel! Als piepjonge redactie kwamen wij bij u allen in dienst en in een oogwenk verder zijn we gepokt en gemazeld en aan de laatste Oosterhavenkrant van dit seizoen toe.

We hopen dat u een beetje heeft genoten van dit jaar's weergave van de Oosterhavenkrant. De haven stroomt alweer leeg en het havenvolk verspreidt zich over de vier windstreken.

Ga! Ga met de wind allen en geniet en denk aan de spreuk vlak naast onze mooie haven:

"wat de tijd niet oplost, is geen probleem".

Met maritieme groet en veel liefs,
Riens, Ineke en Michel

Colofon

Geen Colofon meer dit keer. Dit de laatste editie van de Oosterhaven krant van het winterseizoen 2023-2024.

Zal de Oosterhavenkrant ook een 3de winter seizoen 2024-2025 uitgegeven worden?

Die vraag wordt bij de start van het volgende winterseizoen beantwoord.